

Vincent

Βίνσεντ Βαν Γκογκ: Η ζωή μιας βασανισμένης καλλιτεχνικής ιδιοφυΐας

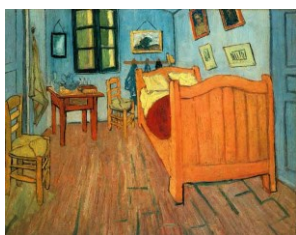
της Ειρήνης Βάσκου

Ο Ολλανδός καλλιτέχνης Vincent Van Gogh γεννήθηκε στις 30 Μαρτίου του 1853 και απεβίωσε στις 29 Ιουλίου του 1890. Αποτελεί μια μορφή που συναντάται όλο και πιο συχνά στις σύγχρονες τάσεις, έχοντας συγκεντρώσει πλήθος θαυμαστών, ειδικών της τέχνης και μη.

Ο Van Gogh ήταν ο μεγαλύτερος από τα συνολικά επτά παιδιά της οικογένειάς του. Ήδη από τα πολύ νεανικά του χρόνια παρουσίασε τάσεις μελαγχολίας και πρώιμα ψυχολογικά προβλήματα. Το 1869, σε ηλικία μόλις 16 ετών ξεκίνησε ως μαθητευόμενος σε μια εταιρία εμπορίου τέχνης, στην οποία ο θείος του ήταν συνétairos, στη Χάγη. Από εκεί στάλθηκε στο Λονδίνο, μετέπειτα το 1875 στο Παρίσι και το 1876 απολύθηκε. Παρόλα αυτά η συναναστροφή του με την τέχνη και κυρίως τους ανερχόμενους ιμπρεσιονιστές, αποτέλεσαν τις πρώτες σπίθες ώστε να ξεκινήσει να ασχολείται με το σχέδιο. Επηρεασμένος από τον πατέρα του, που ήταν προτεστάντης πάστορας, και θέλοντας να βοηθήσει τους λιγότερο τυχερούς, αποφάσισε να ακολουθήσει μια θρησκευτική καριέρα. Παρόλο που προσπαθούσε να εφαρμόσει τη βιβλική διδασκαλία στην καθημερινότητα του, δεν μπόρεσε να επιτύχει. Το 1879 διώχθηκε ως φανατικός, γεγονός που τον ανάγκασε να αφήσει τη ζωή του κλήρου. Όμως, το θρησκευτικό του αίσθημα και η ανάγκη αλληλεγγύης τον έστρεψε στην αρχή της καλλιτεχνικής του πορείας.

Το τέλος της δεκαετίας βρίσκει τον Van Gogh να αποφασίζει να ασχοληθεί με την ζωγραφική. Τότε σημειώνεται η αρχή της καλλιτεχνικής του ανόδου αλλά και της ψυχικής του πτώσης. Το 1881 αποφασίζει να σπουδάσει τέχνη στην ακαδημία των Βρυξελλών, την οποία στην συνέχεια εγκατέλειψε. Μέχρι να γνωρίσει τον ιμπρεσιονισμό, τα έργα του ήταν άκαμπτα και σκληρά. Το 1885, μετά από χρόνια εξάσκησης, ολοκληρώνει το πρώτο έργο που θα τον εισαγάγει στον χώρο των μεγάλων καλλιτεχνών, τους «Πατατοφάγους». Αποτελεί ένα έργο με έντονες σκιές και φωτισμό, πρόσωπα και χέρια με τόση λεπτομέρεια, που υπογραμμίζουν επιτυχώς την αθλιότητα της αγροτικής καθημερινότητας, όπως την αντιλαμβανόταν ο καλλιτέχνης. Παρόλη τη μαεστρία που επιδεικνύει, δεν κατάφερε να επιτύχει αγοραστικά σε μια Ευρώπη όπου ο εύθυμος και χρωματιστός ιμπρεσιονισμός ανερχόταν δυναμικά στην καλλιτεχνική σκηνή. Το 1886, ο ζωγράφος αποφασίζει να μετακομίσει στο Παρίσι, κοντά στον αδελφό του. Από τότε, δεν επέστρεψε ποτέ ξανά στην Ολλανδία. Σταδιακά, το στιλ του Van Gogh πήρε μορφή, κατανοώντας αρχικά την σημασία του χρώματος.

Ερχόμενος σε επαφή με τους Ιμπρεσιονιστές του Παρισιού, αποκτώντας μια προσωπική συμπάθεια προς την Ιαπωνική τέχνη, το στίλ του είχε πλέον διαμορφωθεί. Έντονα, συμπληρωματικά χρώματα που εκφράζουν τις αλλαγές στον συναισθηματικό του κόσμο και ελεύθερες, δυναμικές, ορατές πινελιές συνδυάζονται για να αποτυπώσουν την πραγματικότητα μέσα από το φίλτρο ενός καλλιτέχνη που αντιλαμβάνεται τον κόσμο γεμάτο αισθήματα.

Η πόλη του φωτός δάνεισε λίγο από το φως της και στο νεαρό καλλιτέχνη όπως σε τόσους άλλους, δίνοντας στα έργα του, αντιθέσεις και λάμψη. Απομακρύνθηκε από την παραδοσιακή και ρεαλιστική αποτύπωση των θεμάτων του και ξεκίνησε να χρησιμοποιεί ιμπρεσιονιστικές τεχνικές. Παρόλα αυτά στο Παρίσι τα θέματά του διευρύνονται, από φιγούρες και τοπία στη νεκρή φύση και τις προσωπογραφίες, φεύγοντας μακριά από τον απόλυτο νατουραλισμό του ιμπρεσιονισμού.

Υπέφερε σε όλη του τη ζωή από κατάθλιψη. Όταν φιλοξένησε τον επίσης διάσημο φίλο του Πωλ Γκογκέν στο σπίτι του, σε μια στιγμή κρίσης ξεκίνησε να τον κυνηγάει με ένα ξυράφι. Όταν εκείνος διαφεύγει από το παράθυρο, εκείνος στρέφει το ξυράφι στον εαυτό του και κόβει το αριστερό του αυτί. Θα φιλοτεχνήσει πολλούς πίνακες στους οποίους θα απεικονίζει το τραυματισμένο του πρόσωπο. Παράλληλα ερωτεύτηκε την πρώτη του ξαδέρφη, όλα όμως κατέρρευσαν εντός του όταν πληροφορήθηκε πως εκείνη είχε άλλο δεσμό. Ξεκίνησε τότε να πιστεύει πως δεν είναι ικανός να ερωτευτεί και να δημιουργήσει μια υγιή σχέση, αντίληψη που επηρέασε όλη τη ζωή του.

Τα στοιχεία δείχνουν ότι είχε μανιοκατάθλιψη και υπέφερε από αυταπάτες. Πολλοί σύγχρονοι ψυχίατροι έχουν προσπαθήσει να διαγνώσουν στον Van Gogh πιθανές διαγνώσεις. (σχιζοφρένεια, σύφιλη, διπολική διαταραχή και επιληψία). Επιπρόσθετα, αδιαφορούσε για τη σωματική του υγεία μέσω της κακής διατροφής και της έντονης κατανάλωσης αλκοόλ και τσιγάρου.

Το 1889 νοσηλεύεται λόγω παραισθήσεων για έναν χρόνο. Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του και παρά τις επιληπτικές και ψυχικές κρίσεις, συνήθιζε να γράφει στον αδελφό του και να ζωγραφίζει το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας, δημιουργώντας περίπου τα μισά έργα από όσα ξέρουμε. Τα έργα του εκείνη την περίοδο χαρακτηρίζονται από μια ηρεμία, τα χρώματα είναι πιο ήπια και λιγότερο αντιφατικά μεταξύ τους, ο ζωγράφος αποτυπώνει την ήρεμη ζωή στο ψυχιατρείο, κουρασμένος από τις δυσκολίες που το ίδιο του το

μυαλό του είχε προβάλλει. Τα σχήματα παρόλα αυτά γίνονται πιο δυναμικά. Σε όλη του τη ζωή κατάφερε να πουλήσει μόνο έναν πίνακα, ενώ δεν κέρδισε ποτέ την αναγνώριση που τόσο πολύ αποζητούσε. Τον Ιούλιο του 1880, ο Van Gogh έχοντας εμφανίσει ξανά έντονα στοιχεία κατάθλιψης, αυτοπυροβολείται στο στήθος. Παρά τη φροντίδα του αδελφού του Τεό, πεθαίνει δύο ημέρες αργότερα, σε ηλικία μόνο 37 ετών. Ο τάφος του σήμερα βρίσκεται στην Ωβέρ-συρ-Ουάζ. Ο θάνατός του συνέβαλλε στη ραγδαία αύξηση της φήμης του. Ο Van Gogh αποτελεί ένα όνομα που επηρέασε σε βάθος το ρεύμα του εξπρεσιονισμού και τη μοντέρνα τέχνη.

Κάποια από τα πιο διάσημα έργα του:

- Τα ηλιοτρόπια
- Έναστρο νύχτα
- Προσωπογραφία με κομμένο αυτί
- Ο κήπος του θεραπευτηρίου
- Το σταροχώραφο με τα κυπαρίσσια
- Ανθισμένες αμυγδαλιές
- Πατατοφάγοι

